EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 23.11.2023
COM(2023) 748 final

2023/0431 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega muudetakse 15. detsembri 2022. aasta rakendusotsust (EL) (ST 15447/22 INIT; ST 15447/22 ADD 1) Ungari taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta

{SWD(2023) 384 final}

2023/0431 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega muudetakse 15. detsembri 2022. aasta rakendusotsust (EL) (ST 15447/22 INIT; ST 15447/22 ADD 1) Ungari taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu[1], eriti selle artikli 20 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Pärast seda, kui Ungari esitas 11. mail 2021 riikliku taaste- ja vastupidavuskava, tegi komisjon nõukogule ettepaneku anda sellele positiivne hinnang. Nõukogu kiitis positiivse hinnangu heaks nõukogu 15. detsembri 2022. aasta rakendusotsusega[2].

(2) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 tuleks igale riigile tagastamatus vormis antava maksimaalse rahalise toetuse arvutust määruses sätestatud metoodika kohaselt ajakohastada 30. juuniks 2022. 30. juunil 2022 esitas komisjon ajakohastamise tulemused Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

(3) 31. augustil 2023 esitas Ungari kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 21c komisjonile muudetud riikliku taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki.

(4) Muudetud riiklik taaste- ja vastupidavuskava sisaldab põhjendatud taotlust, et komisjon teeks ettepaneku muuta nõukogu rakendusotsust vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 21 lõikele 1, kuna taaste- ja vastupidavuskava ei ole objektiivsete asjaolude tõttu enam võimalik teatud osas täita. Ungari taaste- ja vastupidavuskavasse tehtud muudatused puudutavad 19 meedet.

(5) Nõukogu esitas 14. juulil 2023 Euroopa poolaasta raames Ungarile soovitused. Eelkõige soovitas nõukogu Ungaril jätkata makromajanduspoliitika tõhusat koordineerimist, kaotada järk-järgult hindade ja intressimäärade ülempiirid, suunata eluasemetoetus väikese sissetulekuga kodumajapidamistele, tugevdada eelarveraamistikku, parandada ebasoodsas olukorras olevate rühmade juurdepääsu tööturule, parandada sotsiaalabi piisavust, tagada tõhus sotsiaaldialoog ning parandada

[1] ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

[2] ST 15447 2022; ST 15447 2022 ADD 1.

teenuste valdkonnas õigusraamistikku ja konkurentsi. Samuti soovitas nõukogu vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest, kiirendades taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, kaotada järk-järgult fossiilkütuste toetused, reformida energia tasakaalustamisturu eeskirju ja tariifide kehtestamist ning uuendada elektritaristut. Samuti soovitas nõukogu Ungaril mitmekesistada fossiilkütuste importi ja suurendada energiatõhusust, ennekõike hoonete puhul. Nõukogu soovitas korrigeerida praegust reguleeritud energiahindade süsteemi, et soodustada energia säästmist, ja pakkuda samal ajal sihipärast toetust väikese sissetulekuga kodumajapidamistele. Muu hulgas soovitati ka suurendada poliitilisi jõupingutusi rohepöördeks vajalike oskuste pakkumiseks ja omandamiseks.

(6) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava esitati pärast konsultatsioone, mis korraldati kooskõlas riikliku õigusraamistikuga, kaasates kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonna organisatsioone, noorteorganisatsioone ja muid asjaomaseid sidusrühmi. Kokkuvõte konsultatsioonidest esitati koos muudetud riikliku taaste- ja vastupidavuskavaga. Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 19 hindas komisjon muudetud taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust, lähtudes kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistest.

Määruse 2021/241 artikli 14 lõikel 2 põhinev laenutaotlus

(7) Ungari muudetud taaste- ja vastupidavuskava sisaldab laenutoetuse taotlust ühe lisameetme rakendamiseks. Meede peaks aitama lahendada tööturuga seotud probleeme ja hõlbustama väikelaste vanemate tagasipöördumist tööturule.

(8) Eelkõige on Ungari taotlenud laenutoetust 1. komponendi all rakendatava uue investeeringu jaoks. 1. komponendi (demograafia ja riiklik haridus) 5. investeering (uute sõimekohtade loomine) seisneb alushariduse teenuste kättesaadavuse edasises suurendamises, milleks luuakse sõimedes lisaks taaste- ja vastupidavuskava raames tagastamatu toetusega loodavatele uutele kohtadele veel 519 uut kohta. Meede suurendab 1. komponendi (demograafia ja riiklik haridus) 4. investeeringu (uute sõimekohtade loomine) ambitsioonitaset.

Taaste- ja vastupidavuskava muutmine vastavalt määruse 2021/241 artiklile 21

(9) Ungari taaste- ja vastupidavuskavasse objektiivsete asjaolude tõttu tehtud muudatused puudutavad 19 meedet.

(10) Ungari on selgitanud, et kõrge inflatsiooni tõttu ei ole kaks meedet enam taaste- ja vastupidavuskavas ette nähtud kujul täielikult või osaliselt saavutatavad. See puudutab vastavalt 4. komponendi (veemajandus) 1. investeeringu (peamiste veevahetussüsteemide ehitamine, uute võrkude ja süsteemide arendamine) all 68., 69., 70. ja 71. eesmärki, samuti 119. ja 120. järjekorranumbriga sihi vähendamist ning 6. komponendi (energia – rohepööre) 2. investeeringu (elamute päikesepaneelide kasutamise ja kütte moderniseerimise toetus) all 121. lõppeesmärki. Selle põhjal on Ungari taotlenud 4. komponendi 1. investeeringu (peamiste veevahetussüsteemide ehitamine, uute võrkude ja süsteemide arendamine) kirjelduse ja selle eesmärkide väljajätmist ja 119., 120. ja 121. sihi nõutava rakendamise taseme vähendamist ning nõukogu rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

(11) Ungari on selgitanud, et neli meedet ei ole rakendamisega seotud tehniliste raskuste (viivitused ja võimsuse nappus ning suurenenud nõudlus elektrifitseerimise järele) tõttu enam osaliselt saavutatavad. See puudutab 5. komponendi (säästev keskkonnahoidlik transport) 1. investeeringu (linnalähiliinidel raudteevõrgu

läbilaskevõime suurendamine) all 80. ja 81. eesmärgi edasilükkamist, 81. ja 82. eesmärgi vähendamist ja muutmist, 83. eesmärgi vähendamist ning meetme kirjelduse muutmist; 5. komponendi 2. investeeringu (TEN-T koridoris raudteevõrgu ülekoormust leevendavad ümbersuunamised) all 87. eesmärgi ja 90. sihi edasilükkamist; 5. komponendi 3. investeeringu (heitevaba bussitranspordi arendamine) all 91. eesmärgi edasilükkamist; 5. komponendi 4. investeeringu (TEN-T raudteedel keskse liikluskorralduse kasutuselevõtt) all 94. eesmärgi edasilükkamist ja 95. sihi vähendamist. Ungari on ka selgitanud, et üks lisameede ei ole tehnilise teostamatuse ja IT-arendusetööde viivitustega seotud tehniliste raskuste tõttu enam osaliselt saavutatav. See puudutab 9. komponendi (juhtimine ja avalik haldus) 29. reformi (ulatuslikum haldusotsuste automaatsüsteemi kasutamine, et suurendada tõhusust ja läbipaistvust ning vähendada õigusnormide rikkumise riski) all 243. eesmärki. Sellest tulenevalt on Ungari taotlenud eespool nimetatud meemete kirjelduse, samuti eesmärkide ja sihtide muutmist ning nõukogu rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

(12) Ungari on selgitanud, et üks meede ei ole Venemaa agressioonisõjast Ukrainas põhjustatud tarneahela häirete tõttu enam täielikult saavutatav. See puudutab 7. komponendi (ringmajandusele üleminek) 1. investeeringu (aruka, uuendusliku ja säästva jäätmekäitlustööstuse ning teisese toorme turu tugevdamine) all 137. ja 138. eesmärgi väljajätmist. Sellest tulenevalt on Ungari taotlenud eespool nimetatud meetme kirjelduse ja eesmärkide väljajätmist ning nõukogu rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

(13) Ungari on selgitanud, et nõudluse puudumise tõttu ei ole üks meede enam täielikult saavutatav. See puudutab 6. komponendi (energeetika – rohepööre) 3. investeeringu (põhi- ja jaotusvõrguettevõtjale energiasalvestusseadmete paigaldamine) all 122. ja 123. eesmärki ning 124. ja 125. sihti. Selle põhjal on Ungari taotlenud eespool nimetatud investeeringu kirjelduse, eesmärkide ja sihtide väljajätmist ning nõukogu rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

(14) Ungari on selgitanud, et meetmete algse ambitsioonitaseme saavutamiseks on kolme meedet muudetud, et rakendada paremaid alternatiive. See puudutab 5. komponendi (säästev keskkonnahoidlik transport) 1. reformi (bussi- ja raudteetranspordis riikliku ühistranspordiameti kehtestatav ühtne riiklik tariifi-, piletimüügi- ja reisijate teavitamise süsteem) all 97. ja 98. eesmärki, 6. komponendi (energeetika – rohepööre) 1. reformi (elektriregulatsioonide muutmine) kirjeldust ja 99. eesmärki, 6. komponendi 4. investeeringu all 127., 128. ja 129. eesmärki. Selle põhjal on Ungari taotlenud eespool nimetatud eesmärkide ja sihtide muutmist ning nõukogu rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

(15) Lisaks on Ungari taotlenud määruse (EL) 2021/241 artikli 21 kohase meetmete väljajätmise tõttu vabanenud vahendite kasutamist, et teha tasa kahe meetme kulude suurenemist, suurendada kolme meetme ambitsioonitaset ja lisada kolm uut meedet. See puudutab 1. komponendi (demograafia ja riiklik haridus) 4. investeeringu (uute sõimekohtade loomine) all 25. sihti; 4. komponendi (veehaldus) 2. investeeringu (seiresüsteemi loomine) all 72.,73. ja 74. eesmärki; 5. komponendi (säästev keskkonnahoidlik transport) 4. investeeringu (TEN-T raudteedel keskse liikluskorralduse kasutuselevõtt) all 95. sihti; 5. komponendi uut investeeringut (5. investeering – Budapesti trammi- ja trollibussisüsteemi arendamine); 6. komponendi (energeetika – rohepööre) 1. investeeringu (põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatele tava- ja tarkvõrgu arendamine) all 117. eesmärki; 6. komponendi 6. investeeringu (investeeringud üldkasutatavatesse hoonete

energiatõhususse) all uusi eesmärke (369 ja 370) ja 371. sihti; 7. komponendi (ringmajandusele üleminek) uut investeeringut (2. investeering – liigiti kogumiseks nutika jäätmekogumistaristu ehitamine ja heiteta jäätmekogumissõidukid).

(16) Ungari on taotlenud 7. komponendi (ringmajandusele üleminek) all ühe täiendava reformi (2. reform – teadlikkuse suurendamine) lisamist. Reform sisaldab riiklikku kommunikatsiooni tegevuskava ja strateegiat. Sellest tulenevalt on Ungari taotlenud kavasse kõnealuse meetme lisamist ning nõukogu rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

(17) Komisjon leiab, et Ungari esitatud põhjused õigustavad kõnealuse määruse artikli 21 lõike 2 kohaseid muudatusi.

(18) Eesmärkide ja sihtide jaotust osamaksetes tuleks muuta, et võtta arvesse uut eraldist, kava muudatusi ja Ungari esitatud esialgset ajakava.

Tehniliste vigade parandamine

(19) Nõukogu rakendusotsuse tekstist on leitud seitse tehnilist viga. Nõukogu rakendusotsust tuleks muuta, et parandada need tehnilised vead, mis ei kajasta komisjonile 3. novembril 2022 esitatud taaste- ja vastupidavuskava sisu nii, nagu komisjon ja Ungari selles kokku leppisid. Need tehnilised vead on seotud 2. komponendi (kõrge kvalifikatsiooniga, konkurentsivõimeline tööjõud) 4. investeeringu (21. sajandi kutsehariduse taristu) all 45. sihiga; 3. komponendi (asulate järelejõudmine) 3. investeeringu (tööhõive ja oskuste arendamise edendamine kohalike eripärade alusel) all 60. sihiga; 4. komponendi (veemajandus) 1. reformiga (teadlikkuse suurendamine); 8. komponendi (tervis) 1. investeeringu (21. sajandi tervishoiuks vajalike tingimuste arendamine) all 146. sihiga; 9. komponendi (juhtimine ja avalik haldus) 1. reformi (ametialase ususe ameti asutamine, et tugevdada pettuste, huvide konfliktide ja korruptsiooni ning Ungarile antava liidu toetuse rakendamisega seotud muu ebaseadusliku tegevuse ja õigusnormide rikkumise ennetamist, avastamist ja kõrvaldamist) ja 3. reformiga (avaliku võimu teostamise või riigivara haldamisega seotud erikuritegude jaoks erimenetluse kehtestamine [kohtulik kontroll]) ning 9. komponendi (juhtimine ja avalik haldus) 26. reformi (läbipaistvuse ja avaliku teabe kättesaadavuse parandamine) all 231., 232. ja 233. eesmärgiga. Need parandused ei mõjuta asjaomaste meetmete rakendamist.

REPowerEU peatükk, mis põhineb määruse 2021/241 artiklil 21

(20) REPowerEU peatükk sisaldab 13 uut reformi ja 16 uut investeeringut. REPowerEU peatükk sisaldab laiendatud meetmeid, mis mõjutavad kaht 6. komponendi (energeetika – rohepööre) meedet. REPowerEU peatükis sisalduvad laiendatud meetmed suurendavad oluliselt taaste- ja vastupidavuskavas juba sisaldunud meetmete ambitsioonitaset.

(21) Energiaostuvõimetusega võitlemiseks on ette nähtud reform, mille eesmärk on luua võrdsed tingimused elamute energiatõhususeks ELi rahastatavate toetuskavade raames taotluste esitamisel (C10.R12: võimalike toetusesaajate toetamine elamute energiatõhususeks ELi rahastatavate toetuskavade raames taotluste esitamisel), ja elamute energiatõhusust toetav investeering (C10.I13: rahastamisvahendi loomine elamute energiatõhususe parandamiseks ja energiaostuvõimetusega võitlemiseks).

(22) REPowerEU peatükk sisaldab reforme ja investeeringuid, mille eesmärk on integreerida taastuvatest energiaallikatest toodetud energia Ungari elektrisüsteemi ja elektrisüsteemi tugevdada. Need puudutavad laiendatud investeeringuid võrgu arendamisse ja nutiarvestite levitamisse osana üldisest võrgu arendamisse

investeerimisest (C10.I1: elektrivõrgu arendamine ja digitaliseerimine); ning uusi investeeringuid, mis on seotud võrguettevõtjate digitaliseerimistegevusega, energiatootmisel paremaks prognoosimiseks ilmaennustamise täpsuse parandamisega (C10.I1: elektrivõrgu arendamine ja digitaliseerimine) ning digitaliseerimistegevust energiasektoris (C10.I5: energiaettevõtete digitaliseerimine). Selle valdkonna reformide hulka kuuluvad näiteks meetmed, mille eesmärk on parandada taastuvate energiaallikate võrku ühendamise menetluse läbipaistvust, prognoositavust ja kättesaadavust, eelkõige võetakse kohustus anda ilmastikust sõltuvatele taastuvenergiajaamade võrku ühendamiseks lube 12 000 MW ulatuses (C10.R1: võrku ühendamise menetluse läbipaistvuse, prognoositavuse ja kättesaadavuse parandamine) ning kehtestada ühendustaotluste suhtes jaotusvõrguettevõtjate kohaldatav standardne lähenemisviis (C10.R1: võrku ühendamise menetluse läbipaistvuse, prognoositavuse ja kättesaadavuse parandamine); nutiarvestid ulatuslikumalt kasutusele võtta, et tehnoloogia paremini enda kasuks tööle panna (C10.R3: nutiarvesteid käsitlevate õigusaktide kohandamine); kehtestada terviklik energiasalvestuse õigusraamistik (C10.R8: energiasalvestuse kasutuselevõtu õiguslikud stiimulid); tagada, et ülekande- ja jaotustariifid on mittediskrimineerivad ja kulupõhised (C10.R2: võrgutariifide kehtestamine). Reformid hõlmavad ka energiakogukondi käsitlevate õigusaktide läbivaatamist, et stimuleerida nende arengut ja osalemist sellistes tegevustes nagu kollektiivne tootmine ja tarbimine (C10.R7: energiakogukondade laiendamine); seadusandlikke ja poliitilisi muudatusi, millega parandada agregaatorite turulepääsu ja teenusarendust (C10.R4: agregaatorite rolli tugevdamine); raamistiku muutmist, et avada turg reguleerimisreservi turu pakkumispoolel uutele turuosalistele (C10.R6: reguleerimisreservi turgude tootestruktuuri uuendamine, et uut tüüpi paindlikkusega oleks hõlpsam turule siseneda); jaeturul dünaamilise hinnakujunduse kasutuselevõttu (C10.R5: elektriostulepingutes laialdasem dünaamilise hinnakujunduse kasutamine).

(23) REPowerEU peatükk sisaldab mitut meedet Ungari taastuvenergia potentsiaali suurendamiseks. Need puudutavad õigusraamistiku läbivaatamisega seotud reformi (C10.R11: maapõueenergia õigusraamistiku parandamine) ja kaht investeeringut maapõueenergia uurimise ja kasutamise edendamiseks (C10.I11: maapõueenergia uurimise toetamine; C10.I16: maapõueenergia uurimist ja kasutamist toetava rahastamisvahendi loomine); õigusraamistiku kohandamist, et soodustada taastuvallikatest toodetud vesiniku ökosüsteemi arendamist (C10.R9: taastuvallikatest toodetud vesiniku õigusraamistiku tagamine) ning taastuvallikatest toodetud vesiniku tootmist ja kasutamist toetavaid investeeringuid (C10.I6: vesinikuinvesteeringud); strateegia ja tegevuskava väljatöötamist kestliku biogaasi ja biometaani tootmise edendamiseks (C10.R10: biogaasi ja biometaani strateegia ja tegevuskava väljatöötamine).

(24) Uute investeeringutega aidatakse kaasa ka CO_2 heite vähendamisele ja taastuvenergia tootmise kasutuselevõtule Ungari majanduses. Need puudutavad tööstus-, teadus-, tehnoloogia- ja logistikaparkide tegevuse CO_2 heite vähendamist (C10.I2: tööstus-, teadus-, tehnoloogia- ja logistikaparkide energia tootmise seisukohast keskkonnahoidlikumaks muutmine); toetust toodete eelnevatele tootmisetappidele ja rohepöördele kaasa aitavate teenuste osutamisele (C10.I3: rohelise majanduse tootmisvõimsuse suurendamine); ning tööstusprotsesside CO_2 heite vähendamist (C10.I4: keskkonnahoidliku tehnoloogia kasutamisega tööstuse CO_2 heite vähendamine).

(25) Muud uued meetmed aitavad parandada energiatõhusust. Need puudutavad üldkasutatavate hoonete energiatõhususe parandamise toetamist (C10.I8:

investeeringud üldkasutatavate hoonete energiatõhususse) ning rahastamisvahendite loomist ettevõtete energiatõhusinvesteeringute toetamiseks (C10.I12: rahastamisvahendi loomine ettevõtete energiatõhususe parandamiseks) ja elamute energiatõhususe parandamist (C10.I13: rahastamisvahendi loomine elamute energiatõhususe parandamiseks ja energiaostuvõimetusega võitlemiseks). Selles valdkonnas soovitakse reformiga anda tehnilist abi ELi vahenditest rahastatavate energiatõhususe toetuskavade võimalike toetusesaajate taotluste koostamiseks (C10.R12: võimalike toetusesaajate toetamine elamute energiatõhususeks ELi rahastatavate toetuskavade raames taotluste esitamisel).

(26) Muude uute investeeringute eesmärk on transpordi CO_2 heite vähendamine. Need puudutavad raudteelõigu elektrifitseerimist ja raudteede elektrivõrgu võimsuse suurendamiseks alajaamade ehitamist või rekonstrueerimist (C10.I9: raudteelõikude elektrifitseerimine); rahastamisvahendi loomist elektrisõidukite laadimistaristu arendamise kaudu elektromobiilsuse sektori edendamiseks (C10.I14: rahastamisvahendi loomine elektrisõidukite laadimisjaamade laialdasemaks kasutuselevõtuks); erasektoris elektrisõidukite kasutuselevõtu soodustamiseks toetuste pakkumist ja rahastamisvahendite loomist (C10.I10: akutoitega elektrisõidukite kiirem kasutuselevõtt ettevõtetes; C10.I15: rahastamisvahendi loomine, et toetada sõidukipargi pakkujaid akutoitega elektrisõidukite ostmisel); investeeringuid vesinikupõhisesse liikuvusse (C10.I6: vesinikuinvesteeringud). Vesiniku ökosüsteemiga seotud reform peaks looma soodsad tingimused transpordisektoris vesiniku kasutuselevõtuks (C10.R9: taastuvallikatest toodetud vesiniku õigusraamistiku tagamine).

(27) REPowerEU peatükk sisaldab uusi meetmeid roheliste kutseoskuste arendamiseks. Need puudutavad reformi, millega tuleks kehtestada rohepöördeks vajalike oskuste riiklik strateegia ja selle rakendamise tegevuskava (C10.R13: roheliste kutseoskuste arendamise riiklik strateegia), ja investeeringuid, millega toetatakse tööjõudu roheliste kutseoskuste omandamisel (C10.I7: rohelises majanduses inimressursside tugevdamine), ja kliimamuutuste leevendamisele kaasa aitava tegevuse jaoks vajalike teenuste parandamist (C10.I3: rohelise majanduse tootmisvõimsuse suurendamine).

(28) Komisjon on hinnanud muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükki, määruse 2021/241 artikli 19 lõikes 3 sätestatud hindamiskriteeriumide alusel.

Kuue samba rakendamisele kaasa aitavad tasakaalustatud lahendused

(29) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile a ja V lisa kriteeriumile 2.1 sisaldab muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, suures ulatuses (hinne A) liikmesriigi majanduslikule ja sotsiaalsele olukorrale vastavaid mitmekülgseid ja piisavalt hästi tasakaalustatud lahendusi, mis aitavad asjakohasel moel kaasa kõigi kuue, kõnealuse määruse artiklis 3 osutatud samba rakendamisele, võttes arvesse asjaomase liikmesriigi eriomaseid probleeme ja rahalise toetuse suurust.

(30) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, hõlmab jätkuvalt terviklikult kuut sammast, mis moodustavad rahastu kohaldamisala. Need on i) rohepööre, ii) digipööre, iii) arukas, kestlik ja kaasav majanduskasv, iv) sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus, v) tervishoid, majanduslik, sotsiaalne ja institutsiooniline vastupidavus ning vi) järgmise põlvkonna poliitika. Kava peamised eesmärgid ei ole muutunud ja endiselt soovitakse parandada Ungari kasvupotentsiaali, töökohtade

loomist ning majanduslikku, sotsiaalset ja institutsioonilist vastupidavust, mis peaks lõppkokkuvõttes suurendama riigi šokikindlust.

(31) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, sisaldab täiendavaid meetmeid rohepöörde samba toetamiseks, eelkõige taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu, võrguarenduse kaudu elektrifitseerimise, nii üldkasutatavate hoonete kui ka elamute energiatõhususe parandamise, alternatiivse liikuvuse laiendamise ja roheliste kutseoskuste arendamise kaudu. Muudetud taaste- ja vastupidavuskava sisaldab ka täiendavaid digiüleminekut toetavaid meetmeid, eelkõige digioskuste arendamist, avalike teenuste digitaliseerimist, digitehnoloogial põhineva ühtse riikliku tariifi-, piletimüügi- ja reisijate teavitamise süsteemi kasutuselevõttu.

(32) Lisaks sisaldab muudetud taaste- ja vastupidavuskava meetmeid sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse suurendamiseks, milleks eelkõige arendatakse raudteevõrke linnalähiliinidel ja piirkondlikult, et suurendada sotsiaalset liikuvust, sh ennekõike mahajäänud piirkondades, ning toetust energiaostuvõimetutele kodumajapidamistele. Muudetud taaste- ja vastupidavuskava sisaldab täiendavaid meetmeid järgmise põlvkonna poliitika edendamiseks ja soolise tasakaalu tagamiseks, milleks eelkõige investeeritakse roheliste kutseoskuste valdkondades oskuste täiendamisse ja ümberõppesse ning luuakse täiendavaid sõimekohti, mis peaks parandama naiste juurdepääsu tööturule ja vähendama tööhõivelõhet.

Kõigi või suure osa riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud probleemide lahendamine

(33) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 peaks muudetud taaste- ja vastupidavuskava koos REPowerEU peatükiga aitama tulemuslikult lahendada kõiki probleeme või suurt osa probleemidest (hinne A), mis on kindlaks tehtud asjaomastes Ungarile mõeldud riigipõhistes soovitustes, sealhulgas nende eelarveaspektides, ja määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 kohaselt esitatud soovitustes või muudes asjakohastes dokumentides, mille komisjon on Euroopa poolaasta raames ametlikult vastu võtnud.

(34) Eelkõige võetakse muudetud taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis, arvesse riigipõhiseid soovitusi, mille nõukogu võttis ametlikult vastu enne seda, kui komisjon oli muudetud kava hinnanud. Kuna kava maht pärast täiendava laenutaotluse esitamist suurenes ja seda mitte üksnes REPowerEU peatüki arvel, võetakse üldhinnangus arvesse kõiki 2022. ja 2023. aasta struktuurseid soovitusi. Laenutoetust taotletakse peaaegu eranditult REPowerEU peatükis sisalduvate meetmete jaoks, seepärast keskendutakse hindamisel 2023. aastal energia kohta antud soovitustele. Muudetud taaste- ja vastupidavuskavaga muudetakse piiratud arvu määruse (EL) 2021/241 artikli 21 kohaseid investeeringuid. Need muudatused ei mõjuta kava üldist ambitsioonitaset selles suhtes, kuidas see aitab lahendada kõiki või suurt osa riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud probleemidest.

(35) Olles 2023. aasta Euroopa poolaasta raames hinnanud kõigi riigipõhiste soovituste rakendamisel tehtud edusamme, leiab komisjon, et märkimisväärseid edusamme on tehtud väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele likviidsuse tagamisega (riigipõhine soovitus 2020.3.1) ning erainvesteeringute edendamisega (riigipõhine soovitus 2020.3.3).

(36) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, sisaldab ulatuslikke ja üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis aitavad tulemuslikult lahendada kõiki või suurt osa nõukogu poolt Ungarile Euroopa poolaasta

raames esitatud riigipõhistes soovitustes välja toodud majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme, eelkõige neid, mis on seotud rohe- ja digipöörde, energeetika, hariduse, tööturu, sotsiaalpoliitika, tervishoiu, korruptsioonivastase raamistiku, kohtusüsteemi sõltumatuse, riigihangete konkurentsi, otsuste tegemise kvaliteedi ja läbipaistvuse, maksustamise ja agressiivse maksuplaneerimise ning pensionisüsteemiga. Eespool nimetatud sõlmküsimuste lahendamise kaudu peaks muudetud taaste- ja vastupidavuskava aitama korrigeerida määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 kohaselt 2023. aastal antud soovitustes osutatud tasakaalustamatust, mis on eelkõige seotud Ungari väga suure hinnasurve ning välisrahastamise ja valitsemissektori rahastamise vajadustega.

(37) Ungari taaste- ja vastupidavuskava muudatused ei mõjuta eelmise hindamise tulemust, mille kohaselt taaste- ja vastupidavuskava aitab tulemuslikult täita kõiki 2019., 2020. ja 2022. aastal Ungarile esitatud riigipõhiseid soovitusi või suurt osa neist. Ungari jätab muudetud taaste- ja vastupidavuskavast välja piiratud arvu investeeringuid või vähendab nende ambitsioonitaset, kuid lisab see-eest uusi investeeringuid ja laiendab olemasolevaid investeeringuid. Vee- ja jäätmekäitluse kohta antud soovitusega seotud ambitsioonitase väheneb. Kava tasandil üldine ambitsioonitase siiski ei vähene. Paljud uued meetmed aitavad paremini täita olemasolevas taaste- ja vastupidavuskavas juba osaliselt käsitletud riigipõhiseid soovitusi, mis on peamiselt seotud energiaga. Uute meetmetega võetakse arvesse 2023. aasta riigipõhiseid soovitusi energia valdkonna kohta.

(38) REPowerEU peatükiga suurendatakse kava ambitsioonitaset energia valdkonnas ja seda enamiku asjaomaste riigipõhiste soovituste suhtes (riigipõhine soovitus 2022.6, riigipõhine soovitus 2023.4) ning eelkõige selleks, et vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest, kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, reformida energia tasakaalustamisturgu, uuendada elektritaristut, parandada hoonete energiatõhusust, korrigeerida praegust reguleeritud energiahindade süsteemi ja suurendada poliitilisi jõupingutusi rohepöördeks vajalike oskuste pakkumiseks ja omandamiseks. REPowerEU peatükk sisaldab lisaks taaste- ja vastupidavuskavas juba sisalduvatele reformidele mitut reformi, et eelkõige loamenetluste lihtsustamisega veelgi kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu (riigipõhised soovitused 2022 6.2 ja 2023 4.2). Need reformid hõlmavad reguleerimisreservi turgude tootestruktuuri uuendamist, energiasalvestuse kasutuselevõtu õiguslikke stiimuleid, vesiniku õigusraamistiku tagamist, elektrivõrku ühendamise menetluse ühtlustamist ja maapõueenergia õigusraamistiku parandamist. REPowerEU peatüki investeeringud aitavad samuti kaasa taastuvate energiaallikate kasutuselevõtule, näiteks tööstusparkide energia tootmise seisukohast keskkonnahoidlikumaks muutmisele ning vesiniku ja maapõueenergia uurimisele.

(39) REPowerEU peatükk sisaldab ka investeeringuid elektrivõrgu arendamisse, mis suurendab taaste- ja vastupidavuskavas juba olnud meetme ambitsioonitaset, ning energiasüsteemi digitaliseerimisse, et parandada elektrienergia varustuskindlust. Mõlemad investeeringud aitavad veelgi paremini lahendada elektritaristu ajakohastamisega seotud probleeme (riigipõhised soovitused 2022 6.3 ja 2023 4.5). Mitu selle peatüki investeeringut parandavad hoonete energiatõhusust (riigipõhised soovitused 2022 6.5 ja 2023 4.7) ning nende näol on tegemist lisameetmetega, mis täiendavad kava muudes osades nimetatud meetmeid. Need lisameetmed sisaldavad toetusprogrammi elamute, üldkasutatavate hoonete ja ettevõtete energiatõhususe parandamiseks. REPowerEU peatükk koosneb investeeringutest raudteede elektrifitseerimiseks ning toetustest elektrisõidukite ja laadimisjaamade kasutuselevõtu

edendamiseks erasektoris. Need investeeringud aitavad veelgi paremini lahendada transpordi kestlikkuse parandamisega seotud probleeme (riigipõhine soovitus 2022 6.6). Peatükk sisaldab tööjõu jaoks mõeldud reforme ja investeeringuid oskuste omandamiseks ning täiend- ja ümberõppeks, et anda rohelisi kutseoskusi, mis aitavad täita asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi (riigipõhised soovitused 2022 5.3 ja 2023 4.9).

(40) Muudetud kavaga suurendatakse vastuvõetud taaste- ja vastupidavuskava olemasoleva meetme ambitsioonitaset, sest sõimedesse luuakse veel rohkem uusi kohti. See meede peaks aitama täita riigipõhist soovitust kõige haavatavamate rühmade tööturule integreerimise kohta (riigipõhised soovitused 2019.2.1 ja 2022 3.1).

Kasvupotentsiaali, töökohtade loomise ning majandusliku, sotsiaalse ja institutsioonilise vastupanuvõime toetamine

(41) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile c ja V lisa kriteeriumile 2.3 aitab muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, eeldatavasti mõjusalt (hinne A) tugevdada Ungari majanduse kasvupotentsiaali, luua uusi töökohti, suurendada majanduslikku, sotsiaalset ja institutsioonilist vastupidavust, mis aitab kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisele, sealhulgas laste- ja noortepoliitika edendamise abil, ning leevendada COVID-19 kriisi majandus- ja sotsiaalmõju ning suurendada sellega liidus majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ja lähenemist.

(42) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, toetab jätkuvalt Ungari taastumist ning parandab mitme investeeringu ja reformi kaudu riigi pikaajalisi kasvuväljavaateid. Kava peamised eesmärgid ei ole muutunud ja endiselt soovitakse parandada Ungari kasvupotentsiaali, töökohtade loomist ning majanduslikku, sotsiaalset ja institutsioonilist vastupidavust, mis peaks lõppkokkuvõttes suurendama riigi šokikindlust. Uue REPowerEU peatüki meetmed peaksid tugevdama energiasõltumatust ja -julgeolekut (näiteks energiakogukondade laiendamise reform (C10.R7)), CO_2 heite vähendamist reformide ja investeeringutega taastuvate energiaallikate ja elektrifitseerimise valdkonnas (näiteks investeeringud tööstus-, teadus- ja tehnoloogia- ja logistikaparkide keskkonnahoidlikumaks muutmisse (C10.I2) ja keskkonnahoidliku tehnoloogia kasutamisega tööstuse CO_2 heite vähendamine (C10.I4)), energiatõhususe parandamist (nt meetmed, mis sisaldavad keskmise põhjalikkusega energiatõhusat renoveerimist (C10.I8, C10.I12 ja C10.I13)), CO_2 neutraalse liikuvuse laiendamist (C10.I9, C10.I10, C10.I14, C10.I15) ja rohepöördeks vajalike oskuste arendamist (C10.R13, C10.I7).

(43) Muudetud taaste- ja vastupidavuskavas on muudetud mitut meedet, kuid säilitatud on algse taaste- ja vastupidavuskava üldine ambitsioonitase. REPowerEU peatükiga on lisandunud 16 täiendavat investeeringut ja 13 reformi. Eeldatakse, et muudetud kaval on uue mahuka REPowerEU peatüki tulemusel suurem majandusmõju. Mõju majanduslikule ühtekuuluvusele on eeldatavasti mõõdukas, kuid uus REPowerEU peatükk peaks vähendama energiavaldkonnas majanduse nõrkusi ja haavatavusi veelgi enam kui algse kavaga.

(44) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, toetab jätkuvalt sotsiaalset ühtekuuluvust ja sotsiaalkaitsesüsteeme. 1. komponendi all peaks meetme C1.I4 (uute sõimekohtade loomine) suurema mahu ja uue meetme C1.I5 (täiendavate uute sõimekohtade loomine) tulemusel loodama täiendavaid sõimekohti, mis peaks veelgi parandama naiste juurdepääsu tööturule ja aitama vähendada tööhõivelõhet.

(45) REPowerEU peatükis antakse meetmega C10.R12 tehnilist abi kõigist ELi vahenditest rahastatavate energiatõhususe toetuskavade võimalikele toetusesaajatele, eelkõige haavatavatele kodumajapidamistele ja energiaostuvõimetutele kodumajapidamistele. Elamute energiatõhusaks renoveerimiseks luuakse rahastamisvahend ja vähemalt 10 % selle kaudu antavast toetusest eraldatakse energiaostuvõimetutele kodumajapidamistele. Muudetud taaste- ja vastupidavuskava sisaldab ka rohepöördeks vajalikes valdkondades tööjõu jaoks mõeldud meedet (C10.I7) oskuste omandamiseks ja täiendõppeks, kusjuures esikohal on töötud, tööturult eemale jäänud tööjõud ning mikro- ja väikeettevõtjate töötajad, et seeläbi tagada kõigile võrdsed võimalused ja suurendada sotsiaalset ühtekuuluvust. Selle meetmega nähakse ette uute roheliste kutseoskuste õppesisu väljatöötamine eri kursuste, sealhulgas mikrokvalifikatsioonitunnistuse andvate kursuste jaoks, et need integreerida ametlikesse akrediteeritud kutse- ja kõrgharidusprogrammidesse ning toetada seeläbi laste ja noorte õppimis- ja tööhõivevõimaluste suurendamist.

Olulise kahju ärahoidmise põhimõte

(46) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile d ja V lisa kriteeriumile 2.4 tagatakse muudetud taaste- ja vastupidavuskavaga, sealhulgas REPowerEU peatükiga eeldatavasti, et ükski taaste- ja vastupidavuskavas sisalduv reformide ja investeerimisprojektide elluviimise meede (hinne A) ei kahjusta oluliselt keskkonnaeesmärkide saavutamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852[3] artikli 17 tähenduses (olulise kahju ärahoidmise põhimõte).

(47) Ungari on esitanud põhjalikud enesehindamised kõigi muudetud komponentide ja REPowerEU peatüki investeeringute kohta, sealhulgas ohtu seatud keskkonnaeesmärkide sisulise hindamise, kinnitades seega, et käsitletakse kõiki olulisi keskkonnaprobleeme, mis on nimetatud olulise kahju ärahoidmise põhimõtte tehnilistes suunistes (2021/C 58/01). Mitme meetme puhul kehtestati ennetavad tingimused, millega tagada olulise kahju ärahoidmise põhimõtte järgimine. Muu hulgas nõuti ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) raames toimuva tegevuse puhul kaitsemeetmeid, millega saavutataks prognoositav kasvuhoonegaaside heide, mis on asjaomastest võrdlusalustest väiksem, ja kui vähegi võimalik, siis märkimisväärselt väiksem. Lisaks kehtestati kõigi rahastamisvahendite ja rohelise majanduse tootmisvõimsuse investeeringu (C10.I3) jaoks loetelu, mille eesmärk on tagada, et ei toetata tegevust ega varasid, mis ei ole olulise kahju ärahoidmise põhimõttega kooskõlas. Samuti kehtestati vajaduse korral kaitsemeetmed, millega tagatakse, et kooskõlas taastuvenergia direktiiviga toetatakse üksnes kestlikku biometaani ja taastuvallikatest toodetud vesinikku, ning lisati kaitsemeetmed maasoojuse kasutamise eesmärgil toimuva puurimise korral. Tehti kindlaks, et ringmajanduse valdkonnas oli ühes raudtee elektrifitseerimise projektis (C10.I9) vaja täiendavat kaitsemeedet ja see lisati. Selle põhjal on muudetud taaste- ja vastupidavuskavas eeldatavasti tagatud, et ükski meede ei tekita olulist kahju.

(48) Ükski muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki meede ei kuulu määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punkti a kohaldamisalasse.

Panus REPowerEU eesmärkide saavutamisse

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

(49) Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktiga da ja V lisa kriteeriumiga 2.12 peaks REPowerEU peatükk suures ulatuses (hinne A) tulemuslikult kaasa aitama energiajulgeolekule, liidu energiavarustuse mitmekesistamisele, taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu ja energiatõhususe suurendamisele, energiasalvestusvõimsuse suurendamisele või fossiilkütustest sõltuvuse vajalikule vähendamisele enne 2030. aastat.

(50) REPowerEU peatükk aitab suurendada hoonete ja elutähtsa energiataristu energiatõhusust, hoogustada kestliku biometaani ja taastuvallikatest toodetud või saastevaba vesiniku tootmist ja kasutust ning suurendada taastuvenergia osakaalu ja kiirendada selle kasutuselevõttu, milleks võetakse ette tööstusparkides taastuvenergia tootmisvõimsuse kasutuselevõttu toetavad investeeringud (C10.I2); maapõueenergia õigusraamistiku parandamise reform (C10.R11) koos kahe investeeringuga, mille kaudu toetatakse maapõueenergia uurimist ja kasutamist (C10.I11 ja C10.I16); reformid ja investeeringud taastuvallikatest toodetud vesiniku tootmise ja kasutamise stimuleerimiseks (C10.R9 ja C10.I6); biogaasi ja biometaani strateegia ja tegevuskava väljatöötamine (C10.R10); investeeringud elamute (C10.I13), ettevõtete (C10.I12) ja üldkasutatavate hoonete (C10.I8) energiatõhususse; reform, millega antakse tehnilist abi ELi vahenditest rahastatavate energiatõhususe toetuskavade võimalikele toetusesaajatele (C10.R12). Tööstuse CO_2 heidet aitavad vähendada meetmed, millega toetada tööstus-, teadus- ja tehnoloogia- ning logistikaparke nende püüdlustes võtta kasutusele taastuvad energiaallikad (C10.I2), paigaldada energiasalvestusseadmeid, kasutada heitsoojust ja suurendada energiatõhusust; selliste toodete tootmist ja teenuste osutamist, mis on seotud kliimaneutraalse majanduse saavutamiseks toimuva rohepöördega (C10.I3); keskkonnahoidlikke tehnoloogiad (C10.I4) kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punktiga b.

(51) REPowerEU peatükk aitab vähendada energiaostuvõimetust ka selliste reformide ja investeeringute kaudu, millega toetatakse kodumajapidamiste energiatõhususe parandamist, pöörates erilist tähelepanu väiksema sissetulekuga ja energiaostuvõimetutele leibkondadele (C10.R12 ja C10.I13), kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punktiga c.

(52) REPowerEU peatükk aitab ka stimuleerida energianõudluse vähendamist, milleks on mõeldud eespool nimetatud energiatõhususe parandamised (C10.I12, C10.I13, C10.I8), tööstuse CO_2 heite vähendamise meetmed (C10.I2, C10.I3), nutiarvestite (C10.R3, C10.I1) ja digitaalsete seiresüsteemide (C10.I1) ulatuslikum kasutamine, energiaturu avamine pakkumispoole turuosalistele (C10.R6) ning keskkonnahoidliku tehnoloogia (C10.I4) investeeringud kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punktiga d.

(53) REPowerEU peatükk aitab mitmesuguste reformide ja investeeringute kaudu ka lahendada riigisiseseid ja piiriüleseid energiaülekande ja -jaotuse kitsaskohti, toetada elektrienergia salvestamist ja kiirendada taastuvate energiaallikate integreerimist ning toetada heitevaba transporti ja juurdekuuluvat taristut, sealhulgas raudteed. Seda eesmärki toetavad reformid, millega tugevdatakse energiakogukondade (C10.R7) ja agregaatorite (C10.R4) rolli, parandatakse reguleerimisreservi turge (C10.R6), stimuleeritakse energiasalvestuse kasutuselevõttu (C10.R8), suurendatakse nutiarvesteid kasutatavate erisuguste tarbijate hulka (C10.R3) ja ühtlustatakse liitumistaotluste eeskirjade kohaldamist jaotusvõrguettevõtjate poolt (C10.R1) ning võetakse eluasemesektoris vabatahtlikkuse alusel kasutusele dünaamiline hinnakujundus (C10.R5). Investeeringud nutiarvestitesse, võrguarendusse, digitaliseerimisse, ilmaennustussüsteemi parandamisse (C10.I1) ja tööstusparkides

energiasalvestuse kasutamisse (C10.I2) peaksid tugevdama ka energiasektorit ja aitama integreerida taastuvenergiat. Heitevaba transporti ja juurdekuuluvat taristut tuleks toetada investeeringutega raudteede elektrifitseerimisse (C10.I9), akutoitega elektrisõidukite ja laadimisjaamade (C10.I10 ja C10.I14), vesinikkütuseelemendiga sõidukite ja sobivate tanklate kasutuselevõttu, samuti vesinikupõhise liikuvuse reformi (C10.I6 ja C10.R9) kaudu kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punktiga e.

(54) REPowerEU peatükk aitab eespool nimetatud eesmärkide saavutamisele kaasa ka reformiga, mille eesmärk on töötada välja roheliste kutseoskuste riiklik strateegia ja tegevuskava (C10.R13), samuti investeeringuga, millega toetada praegust ja tulevast tööjõudu rohepöördeks vajalike oskuste omandamisel (C10.I7), töötades välja kursusi ja nendega seotud sisu ning pakkudes koolitust 50 000 spetsialistile. Energiasektori digitaliseerimise kui energiasüsteemi ümberkujundamise vahendi ja alameetmetega, nagu elektrivõrgu huvides ilmaennustamise täpsuse parandamine (C10.I1), luuakse ühtlasi soodsad tingimused kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punktiga f.

(55) REPowerEU peatükis esitatud meetmed on seega kooskõlas Ungari jõupingutustega määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõikes 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks. Eelkõige antakse märkimisväärne panus riigisisesesse ja piiriülesesse energiaülekandesse, hoonete energiatõhususe suurendamisse, kestliku biometaani, taastuvallikatest toodetud vesiniku ning muu taastuvenergia tootmise ja kasutamise edendamisse, tööstuse CO_2 heite vähendamisse ja heitevabasse transporti.

(56) REPowerEU peatükis esitatud meetmed on kooskõlas ka esialgse taaste- ja vastupidavuskavaga, sest REPowerEU meetmed tuginevad esialgses taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvatele reformidele ja investeeringutele, eelkõige energiatõhususe ja taastuvate energiaallikate ning säästva transpordi valdkonnas.

Piiriülese või mitut riiki hõlmava mõõtme või mõjuga projektid

(57) Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktiga db ja V lisa kriteeriumiga 2.13 peaksid REPowerEU peatükis sisalduvad meetmed olema suures ulatuses (hinne A) piiriülese või mitut riiki hõlmava mõõtme või mõjuga.

(58) REPowerEU peatükk sisaldab meetmeid energiataristu arendamiseks, et hõlbustada taastuvate energiaallikate edasist kasutuselevõttu; energiatõhususe meetmeid kodumajapidamistele, ettevõtetele ja avalikule sektorile ning meetmeid, millega edendatakse alternatiivset liikuvust nii elektri- kui ka vesinikupõhiselt. See peaks vähendama nii sõltuvust fossiilkütustest kui ka energianõudlust.

(59) Piiriülese mõõtmega meetmete kogukulud moodustavad 83 % REPowerEU peatüki hinnangulistest kuludest.

(60) Hinde A valikut õigustavad piiriülese mõõtmega meetmete hinnanguliste kulude suur osakaal koos asjaoluga, et REPowerEU peatükis sisalduvad meetmed aitavad tagada energiavarustust ning vähendada energianõudlust ja sõltuvust fossiilkütustest.

Rohepöörde, sealhulgas elurikkuse toetamine

(61) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile e ja V lisa kriteeriumile 2.5 sisaldab muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, meetmeid, mis aitavad suures ulatuses (hinne A) kaasa rohepöördele, sealhulgas elurikkusele, või sellest tulenevate probleemide lahendamisele. Kliimaeesmärkide saavutamist toetavad meetmed moodustavad 67,1 %

taaste- ja vastupidavuskava kogueraldisest ja 91,7 % REPowerEU peatükis sisalduvate meetmete hinnangulisest kogukulust, mis on arvutatud vastavalt kõnealuse määruse VI lisas esitatud metoodikale. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 17 on muudetud taaste- ja vastupidavuskava koos REPowerEU peatükiga kooskõlas riiklikus energia- ja kliimakavas (2021–2030) sisalduva teabega.

(62) Muudetud kavas on rohepöörde suhtes üldiselt säilitatud algse kava ambitsioonitase. Investeeringute „Peamiste veevahetussüsteemide ehitamine, uute võrkude ja süsteemide arendamine“, „Aruka, uuendusliku ja säästva jäätmekäitlustööstuse ning teisese toorme turu tugevdamine“ ning „Põhi- ja jaotusvõrguettevõtjale energiasalvestusseadmete paigaldamine“ väljajätmisega väheneb Ungari ambitsioonitase veemajanduse, ringmajanduse osana teisese toorme ja energiasalvestuse valdkonnas. Samal ajal tugevdatakse muid mõõtmeid, näiteks parandatakse ühistransporditaristut (investeering „Budapesti trammi- ja trollibussisüsteemi arendamine“) ja ringmajandust, milleks stimuleeritakse jäätmete eraldamist ja kogumise kui olelusringi lõpu väärtusahela esimest sammu, et leevendada prügistamise ja prügilasse ladestamise negatiivset mõju bioloogilisele mitmekesisusele. REPowerEU peatükis esitatud meetmetega arendatakse edasi algse kava rohepöörde mõõdet. Eelkõige võimendavad täiendavad soodustavad reformid ja täiendavad investeeringud eeldatavat mõju, mis oli esialgsel kaval, sealhulgas meetmetel, millega edendatakse taastuvenergiasüsteemide kasutuselevõttu, säästvat transporti ja hoonete energiatõhusust.

(63) REPowerEU peatüki meetmed suurendavad märkimisväärselt kava panust rohepöördesse, sealhulgas elurikkusesse. Toetatavad meetmed peaksid vähendama kasvuhoonegaaside heidet ja saasteaineid energia-, tööstus-, transpordi- ja ehitussektoris. Energiasektoris aitavad liidu 2030. ja 2050. aasta kliimaeesmärkide saavutamisele kaasa võrkude arendamine ja digitaliseerimine, taastuvenergia, sealhulgas bio- ja maapõueenergia ning säästva vesiniku tootmisvõimsuse kasutuselevõtt, samuti reformid, millega kõrvaldatakse sektori ülemineku kitsaskohad, näiteks dünaamilise hinnakujunduse ja võrgutariifide valdkonnas. Tööstussektoris võimaldab tööstusprotsesside CO_2 heite vähendamine, energiatõhususe meetmed, aga ka raamtingimuste parandamine (näiteks kestliku vesiniku ja bioenergia vallas) sektoril järjest fossiilkütustest loobuda. Transpordisektoris toetatakse üleminekut säästvale transpordisüsteemile elektriraudteetaristu, akutoitega elektrisõidukite ja laadimisjaamade ning vesiniktranspordisõidukite ja sobivate tanklate kaudu. Lisaks on ehitussektoris oodata energiatarbimise vähenemist elu-, äri- ja üldkasutatavate hoonete energiatõhusa renoveerimise tulemusel. Enamikust meetmetest eeldatakse bioloogilise mitmekesisuse jaoks kaasnevat hüve, sest need mõjuvad eeldatavasti õhusaasteainete heiteid vähendavalt ja leevendavad kliimamuutusi.

(64) Kestliku vesiniku meetmetest tuleb hästi välja, kuidas rohepöördele kaasa aitavad reformid ja investeeringud üksteist suures osas täiendavad ning need peaksid toimima koosmõjus oluliste reformidega Ungari riiklikul tasandil, näiteks riikliku vesinikustrateegiaga. Muude näidetena võib nimetada ka elamute energiatõhusaks renoveerimise reforme ja investeeringuid, taastuvenergiasüsteemide kasutuselevõttu ja võrguühenduste reformi ning roheliste kutseoskuste reformi ja investeeringuid; kõik kolm teemat on tähtsal kohal ka riiklikus energia- ja kliimakavas.

Panus digipöördesse

(65) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile f ja V lisa kriteeriumile 2.6 sisaldab muudetud taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mis

aitavad suures ulatuses (hinne A) kaasa digipöördele või sellest tulenevate probleemide lahendamisele. Digieesmärkide saavutamist toetavad meetmed moodustavad 29,1 % muudetud taaste- ja vastupidavuskava kogueraldisest, mis on arvutatud kõnealuse määruse VII lisas esitatud metoodika kohaselt.

(66) Algsesse kavva tehtud muudatused ei mõjuta digipöördega seotud ambitsioonitaset, mistõttu jääb hindamise tulemus samaks. Läbivaadatud kavaga toetatakse jätkuvalt digioskuste arendamist ning avaliku halduse ja majanduse digitaliseerimist, avaldades püsivat mõju.

(67) REPowerEU peatükk peaks aitama kaasa digipöördele ja sellest tulenevate probleemide lahendamisele sellega, et toetatakse võrguettevõtjate digitaliseerimist (C10.I1: elektrivõrgu arendamine ja digitaliseerimine) ning paigaldatakse nutiarvestid, panustades seega elektrienergia varustuskindlusesse ja elektrisüsteemi talitlustõhususse. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõikele 5 ei võeta REPowerEU peatükis esitatud reforme ja investeeringuid arvesse taaste- ja vastupidavuskava kogueraldise arvutamisel, et kohaldada kõnealuses määruses sätestatud digieesmärgi nõuet.

Püsiv mõju

(68) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile g ja V lisa kriteeriumile 2.7 on muudetud taaste- ja vastupidavuskaval, sealhulgas REPowerEU peatükil, eeldatavasti Ungarile suures ulatuses (hinne A) püsiv mõju.

(69) REPowerEU peatüki reformid „Agregaatorite rolli tugevdamine“ (C10.R4), „Reguleerimisreservi turgude tootestruktuuri uuendamine, et uut tüüpi paindlikkusega oleks hõlpsam turule siseneda“ (C10.R6) ja „Energiakogukondade laiendamine“ (C10.R7) peaksid looma tervikliku õigusraamistiku ja vajaduse korral leevendama elektrienergia reservi turgude, energiakogukondade ja agregaatorite ees seisvaid tõkkeid. Muud reformid, nagu „Nutiarvesteid käsitlevate õigusaktide kohandamine“ (C10.R3) ja „Elektriostulepingutes laialdasem dünaamilise hinnakujunduse kasutamine“ (C10.R5), sillutavad teed energiasektori edasisele elektrifitseerimisele.

(70) REPowerEU peatüki investeeringud „Vesinikuinvesteeringud“ (C10.I6) ja „Maapõueenergia uurimise toetamine“ (C10.I11) peaksid viima taastuvate energiaallikate edasise kasutuselevõtuni ja aitama vähendada Ungari sõltuvust väljastpoolt liitu pärinevast energiast ning suurendama seega riigi vastupidavust tulevaste energiašokkidele. „Keskkonnahoidliku tehnoloogia kasutamisega tööstuse CO_2 heite vähendamine“ (C10.I4) ja „Rohelise majanduse tootmisvõimsuse suurendamine“ (C10.I3) aitavad kaasa tööstusprotsesside keskkonnahoidlikumaks muutmisele ja peaksid aitama säilitada rohepöörde kestel riigi majanduslikku konkurentsivõimet.

Seire ja rakendamine

(71) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile h ja V lisa kriteeriumile 2.8 on muudetud taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis kavandatud kord piisav (hinne A), et tagada taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas kavandatud ajakava eesmärkide ja sihtide ning nendega seotud näitajate tõhus seire ja rakendamine.

(72) Muudetud taaste- ja vastupidavuskavaga on seire- ja rakendusraamistikku ajakohastatud. Taaste- ja vastupidavuskava rakendamise eest vastutav riigisekretariaadi büroo (edaspidi „riiklik asutus“) liidu toetuse rakendamise eest vastutavas ministeeriumis vastutab jätkuvalt taaste- ja vastupidavuskava üldise

koordineerimise ning eesmärkide ja sihtide saavutamisel tehtavate edusammude seire eest. Rahastamisvahendite kaudu kavandatavate uute investeeringute puhul on siiski kõik eelarve täitmise ülesanded delegeeritud rakendusasutustele, alltoetust andvatele asutustele ja Ungari Arengupangale. Taaste- ja vastupidavuskava kavandatud muudatuste laad ja ulatus ei mõjuta algset hinnangut taaste- ja vastupidavuskava seire ja elluviimise tõhususele. Taaste- ja vastupidavuskava rakendamise, seire ja aruandluse struktuuri on tugevdatud ning Ungari kavandatud üldine kord reformide ja investeeringute rakendamise korraldamiseks on jätkuvalt usaldusväärne. Taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvate muudetud või lisameetmetega kaasnevad eesmärgid ja sihid, sealhulgas need, mis on esitatud REPowerEU peatükis, on selged ning nende eesmärkide ja sihtide jaoks kavandatud näitajad on asjakohased, vastuvõetavad ja kindlad.

Kulud

(73) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile i ja V lisa kriteeriumile 2.9 on taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis esitatud põhjendused muudetud taaste- ja vastupidavuskava hinnangulise kogukulu summa kohta mõõdukas ulatuses (hinne B) mõistlikud ja põhjendatud, kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ja vastavuses riigis eeldatava majandusliku ja sotsiaalmõjuga.

(74) Ungari on esitanud piisavalt teavet ja tõendeid selle kohta, et kulud on üldiselt mõistlikud ja usutavad. Ungari on muudetud taaste- ja vastupidavuskava kohta esitanud kõigi muudetud või uute investeeringute individuaalsed kuluprognoosid. Enamiku meetmete kulusid on hinnatud alt ülespoole lähenemisviisi alusel, mille jaoks ametiasutused esitavad investeeringu moodustavad ühikud ja nende ühikukulud, mis põhinevad turuhindadel või sarnaste ühikute hindadel varasemates investeeringutes või tarnijate ligikaudsetel pakkumustel. Muude meetmete puhul on kasutatud ülevalt allapoole lähenemisviisi, mille puhul projekti kogumaksumus põhineb varasematel sarnastel projektidel. Mõnel juhul oli kuluprognoosideks kasutatud metoodika ja eelduste kohta esitatud vähe üksikasju või olid need vähem selged, mistõttu ei saanud selle hindamiskriteeriumi alusel anda hinnet A. Enamikku kuludest toetavad asjakohased põhjendused ja selgitused selle kohta, et summad ei sisalda kulusid, mis on kaetud liidult juba saadud või saadava rahasummaga. Taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu on kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ning vastavuses riigis eeldatava majandusliku ja sotsiaalmõjuga.

Liidu finantshuvide kaitse

(75) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile j ja V lisa kriteeriumile 2.10 on muudetud taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis kavandatud kord piisav (hinne A), et tagada kõnealuse määruse alusel eraldatud vahendite kasutamisel korruptsiooni, pettuste ja huvide konflikti ärahoidmine, avastamine ja kõrvaldamine, ning kord peaks eeldatavasti tulemuslikult vältima topeltrahastamist kõnealuse määruse alusel ja muudest liidu programmidest. See ei piira muude instrumentide ja vahendite kohaldamist liidu õiguse edendamiseks ja täitmise tagamiseks, sealhulgas korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide

ärahoidmiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks, ning liidu eelarve kaitsmiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2020/2092[4].

(76) Algse taaste- ja vastupidavuskava hindamisel vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile j ja V lisa kriteeriumile 2.10 leiti, et selles kavandatud kord on korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide ennetamiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks piisav (hinne A), sealhulgas seetõttu, et kehtestatud on Ungari kontrollisüsteemiga seotud 27 eesmärki, mille kaudu määruse (EL) 2021/241 artikli 24 kohaste maksete eeltingimusena kaitsta liidu finantshuve[5]. See eeltingimus kehtib ka muudetud taaste- ja vastupidavuskava laenuosa suhtes. See nõue on kooskõlas parandusmeetmetega, mille Ungari on pannud ette määruse (EL, Euratom) 2020/2092 (mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks) artikli 6 kohase menetluse kontekstis ega piira nende parandusmeetmete kohaldamist.

(77) Pärast algset hinnangut on komisjon saanud juurdepääsu teabele Ungari auditi- ja kontrollisüsteemi tegeliku rakendamise kohta. See hõlmab liidu finantshuvide kaitse kohta Ungaris komisjoni korraldatud auditi esialgseid järeldusi.

(78) Seda teavet arvesse võttes leiab komisjon, et Ungari taaste- ja vastupidavuskava sisekontrollisüsteem on üldiselt piisav. Võttes arvesse ka Ungari kontrollisüsteemiga seotud 27 eesmärki, mille kaudu kaitsta liidu finantshuve, põhinevad läbivaadatud taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas selle REPowerEU peatükis, kavandatud sisekontrollisüsteem ja -kord töökindlatel protsessidel ja struktuuridel ning neis on selgelt kindlaks määratud kava rakendamises, seires, kontrollis ja auditis osalevate eri üksuste rollid ja kohustused ning nende omavaheline suhtlus. Nendega on ette nähtud kontrolli- ja auditifunktsioonide ja -kohustuste selge eraldamine. Ettepaneku kohaselt jääb riiklikule asutusele üldvastutus taaste- ja vastupidavuskava koordineerimise ning rakendusasutuste ja alltoetust andvate asutuste kontrollimise eest. Kooskõlas algse ülesehitusega vastutab riiklik asutus seiresüsteemist saadud kontrollitud andmetel põhinevate maksetaotluste ja nendega seotud liidu vahendite haldaja kinnituste ettevalmistamise ja komisjonile esitamise eest. Muude ülesannete suhtes riikliku asutuse vastutusala siiski muutub, sest asutus delegeeris rahastamisvahendite kaudu kavandatavate uute investeeringute puhul kõik eelarve täitmise ülesanded rakendusasutustele, alltoetust andvatele asutustele ja Ungari Arengupangale ning vastutus eesmärkide ja sihtide saavutamisel tehtud edusammude seire ning lõplike vahendite saajate kontrollimise eest läheb üle rakendusasutustele, alltoetust andvatele asutustele ja Ungari Arengupangale. Taaste- ja vastupidavuskava auditeerimise eest vastutava asutuse volitused antakse ELi rahaliste vahendite auditeerimise peadirektoraadile (EUTAF), millel peaks olema vajalik suutlikkus ja millel on halduskogemus seonduvate auditiülesannete täitmiseks kooskõlas rahvusvaheliselt aktsepteeritud auditistandarditega. EUTAFi vastutusala laiendatakse ja edaspidi hõlmab see ka rahastamisvahendeid rakendavat asutust (Ungari Arengupank). Ungari selgitas, et ta asutas ametialase aususe ameti sõltumatu asutusena, millel on ulatuslikud volitused sekkuda kõigil juhtudel, kui tema arvates ei ole liikmesriikide pädevad asutused võtnud vajalikke meetmeid, et ennetada, avastada ja kõrvaldada pettusi, huvide konflikti, korruptsiooni ja muud ebaseaduslikku tegevust või

---

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1).

[5] COM(2022) 686 final: täpsemalt 160., 166., 169., 171., 174., 175., 195., 197., 198., 200., 201., 213., 214., 215, 216, 217., 218., 219., 220., 221., 222., 223., 224., 225., 226., 227. ja 228. eesmärk.

õigusnormide rikkumist, mis kahjustavad või võivad tõsiselt kahjustada liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist või liidu finantshuvide kaitset. Ungari on ka selgitanud, et ta asutas siseauditi ja ametialase aususe direktoraadi, et korrapäraselt kontrollida huvide konflikti deklaratsioone ja uurida võimalikke huvide konflikte, millest on teada antud. Ungari tegi ettepaneku kasutada REPowerEU meetmete jaoks sama kontrollisüsteemi kui algse taaste- ja vastupidavuskava meetmete puhul. Lisaks üldsätetele, mida kohaldatakse ka rahastamisvahendite suhtes, on asjaomaste meetmete all kindlaks tehtud ja kokku lepitud rahastamisvahendite puhul järgitav spetsiaalne kontrollikord. Sisekontrollisüsteemiga on tagatud, et määruse (EL) 2021/241 artikli 22 lõike 2 punkti d alapunktide i–iii kohased andmed on piisavad ja neid hoitakse seireks ettenähtud andmehoidla süsteemis, aidates seega tugevdada jõupingutusi rahastust saadud rahaliste vahendite väärkasutamise ennetamiseks. Muudetud kavas sisalduv sisekontrollisüsteem ja muu asjakohane kord, sealhulgas kontrollimehhanismid, andmete kogumise ja säilitamise viisid ning asjaomaste osalejate kohustused, on määruse (EL) 2021/241 alusel eraldatud vahendite kasutamisel piisavad, et ennetada, avastada ja kõrvaldada korruptsiooni, pettusi ja huvide konflikte ning vältida topeltrahastamist kõnealuse määruse alusel ja muudest liidu programmidest. Komisjon leiab, et üldiselt on Ungari taaste- ja vastupidavuskava sisekontrollisüsteem piisav, võttes arvesse ka Ungari kontrollisüsteemiga seotud 27 eesmärki, mille kaudu kaitstakse määruse (EL) 2021/241 artikli 24 kohaste maksete eeltingimuseks olevaid liidu finantshuve.

Taaste- ja vastupidavuskava sidusus

(79) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile k ja V lisa kriteeriumile 2.11 sisaldab muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, suures ulatuses (hinne A) meetmeid, millega tagatakse reformide ja avaliku sektori investeerimisprojektide rakendamisel sidus tegevus.

(80) Muudetud kavas on säilinud algse taaste- ja vastupidavuskava sidus struktuur. REPowerEU peatükk sisaldab sünergiad kliimamuutusi ja energiatõhusust käsitlevate olemasolevate meetmetega. Uue REPowerEU peatüki meetmed tugevdavad veelgi algse kava 6. komponendis (energia – rohepööre) energiatõhususega seotud investeeringute ambitsioontaset.

(81) REPowerEU peatükk on üles ehitatud järjepidevate ja üksteist tugevdavate reformide ja investeeringute paketina. Investeeringut „Rahastamisvahendi loomine elamute energiatõhususe parandamiseks ja energiaostuvõimetusega võitlemiseks“ (C10.I13) täiendab sidusalt ja mõjusalt reform „Võimalike toetusesaajate toetamine elamute energiatõhususeks ELi rahastatavate toetuskavade raames taotluste esitamisel“ (C10.R12). Samamoodi täiendavad investeeringuid „Maapõueenergia uurimise toetamine“ (C10.I11) ja „Vesinikuinvesteeringud“ (C10.I6) reformid, millega luuakse nende investeeringute rakendamist toetav õigus- ja poliitikaraamistik („Maapõueenergia õigusraamistiku parandamine“ (C10.R11) ja „Taastuvallikatest toodetud vesiniku õigusraamistiku tagamine“ (C10.R9)).

(82) Need muudatused ei riku kava üldist sidusust ega mõjuta seega eelmist hinnangut taaste- ja vastupidavuskava sidususe kohta.

Muud hindamiskriteeriumid

(83) Komisjon leiab, et Ungari esitatud muudatused ei mõjuta nõukogu 15. detsembri 2022. aasta rakendusotsuses ST 15447/2022 INIT; ST 15447/2022 ADD 1 (Ungari taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu

heakskiitmise kohta) antud positiivset hinnangut taaste- ja vastupidavuskava asjakohasusele, tulemuslikkusele, tõhususele ega sidususele artikli 19 lõike 3 punktides a, c, g, h, i, j ja k sätestatud hindamiskriteeriumide alusel.

Võrdõiguslikkus

(84) Komisjon leiab, et Ungari esitatud muudatused ei mõjuta nõukogu 15. detsembri 2022. aasta rakendusotsuses ST 15447/2022 INIT; ST 15447/2022 ADD 1 sätestatud võrdõiguslikkuse hindamist.

Konsulteerimine

(85) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava ning eelkõige selle uue REPowerEU peatüki üle algatas valitsus 28. juulil avaliku konsultatsiooni, mis oli avatud kuni 11. augustini. 28. juulil avaldas energeetikaministeerium uudiskirja avaliku konsultatsiooni alustamise kohta. 14 kodanikuühiskonna organisatsiooni, riigi- ja eraettevõtet ning Budapesti omavalitsus esitasid selleks loodud veebilehel oma tähelepanekud. Muude sidekanalite kaudu sai valitsus kuus märkust. Spetsiaalne veebileht annab juurdepääsu spetsiaalse digikanali kaudu saadud tähelepanekutele, valitsuse vastusele ja selgitusele selle kohta, miks üks või teine tähelepanek heaks kiideti või mitte. Enamikus tähelepanekutes nõuti täiendavaid energiasäästualaseid investeeringuid ja reforme, kavandatud investeeringute laiendamist ja fossiilkütustega seotud investeeringute välistamist. Valitsuse avalduse kohaselt võeti läbivaadatud taaste- ja vastupidavuskavas arvesse kokku nelja tähelepanekut, näiteks välistati nafta- ja maagaasijuhtmetega seotud arendustööd.

(86) Kooskõlas vastuvõetud taaste- ja vastupidavuskava reformi C9.R27 raames võetud kohustusega võttis Ungari vastu konsulteerimisstrateegia, milles on sätestatud sidusrühmadega konsulteerimise meetod. Peamisi sidusrühmi on kavas kaasata ka taaste- ja vastupidavuskava raames loodava seirekomitee konsultatsioonidesse. Selleks et tagada osalejate isevastutus, on äärmiselt oluline kaasata muudetud taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis, sisalduvate investeeringute ja reformide elluviimisse kõik asjaomased kohalikud omavalitsused ja sidusrühmad, sealhulgas sotsiaalpartnerid.

Positiivne hinnang

(87) Pärast seda, kui komisjon on andnud muudetud taaste- ja vastupidavuskavale, sealhulgas REPowerEU peatükile, positiivse hinnangu ja leidnud, et kava vastab rahuldavalt määruses (EL) 2021/241 sätestatud hindamiskriteeriumidele, tuleks kooskõlas kõnealuse määruse artikli 20 lõikega 2 ja V lisaga sätestada muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki rakendamiseks vajalikud reformid ja investeerimisprojektid, asjakohased eesmärgid, sihid ja näitajad ning summa, mille liit teeb muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki rakendamiseks kättesaadavaks tagastamatu rahalise ja laenutoetusena.

Rahaline toetus

(88) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas Ungari REPowerEU peatüki hinnanguline kogukulu on 3 954 135 844 000 Ungari forintit, mis on 10 429 974 916 eurot algse kava puhul EKP 1. aprilli kuni 30. septembri 2022. aasta viitekursi alusel ning muudetud taaste- ja vastupidavuskavas olevate uute meetmete, sealhulgas REPowerEU peatüki puhul EKP 31. augusti 2023. aasta keskmise viitekursi alusel. Meetmete kirjeldustes ning vastavates eesmärkides ja sihtides osutatud summad eurodes on arvutatud samal alusel ja neid tuleks hinnata seda arvesse võttes. Kuna muudetud taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu on suurem kui Ungari

jaoks ettenähtud ajakohastatud maksimaalne rahaline toetus, peaks Ungari muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki jaoks eraldatud, artikli 11 kohaselt arvutatud rahaline toetus olema võrdne Ungari muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki jaoks kättesaadava rahalise toetuse kogusummaga. See summa on 5 811 147 717 eurot.

(89) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 21a lõikele 5 esitas Ungari 31. augustil 2023 taotluse kõnealuse määruse artikli 21a lõikes 1 osutatud summa eraldamiseks, mis jaotatakse liikmesriikide vahel määruse (EL) 2021/241 IVa lisas esitatud metoodikas sätestatud näitajate alusel. REPowerEU peatükis sisalduvate artikli 21c lõike 3 punktides b–f osutatud meetmete hinnanguline kogukulu on 1 749 690 000 000 Ungari forintit, mis on EKP 31. augusti 2023. aasta keskmise viitekursi alusel 4 602 872 701 eurot. Kuna see summa on suurem kui Ungarile eraldatud jaotusosa, peaks Ungarile antav täiendav tagastamatu rahaline toetus olema võrdne jaotusosaga. See summa on 700 513 718 eurot.

(90) Ungari jaoks kättesaadava rahalise toetuse kogusumma peaks olema 6 511 661 435 eurot.

Laen

(91) Lisaks on Ungari täiendavate reformide ja investeeringute toetamiseks taotlenud kokku 3 918 313 481 euro ulatuses laenutoetust, eelkõige 3 897 455 211 eurot REPowerEU peatüki reformide ja investeeringute ning 20 858 270 eurot muude taaste- ja vastupidavuskava reformide ja investeeringute toetamiseks. Taaste- ja vastupidavuskava hinnangulised kogukulud on suuremad kui Ungarile kokku kättesaadav rahaline toetus, sealhulgas REPowerEU peatükk ja tagastamatu rahalise toetusena antav ajakohastatud maksimaalne rahaline toetus ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ[6] kohasest heitkogustega kauplemise süsteemist saadav tulu. Ungari taotletud laenu maksimaalne maht on väiksem kui 6,8 % tema 2019. aasta kogurahvatulust jooksevhindades.

REPowerEU eelmaksed

(92) Ungari on taotlenud REPowerEU peatüki rakendamiseks järgmist rahastamist: 700 513 718 eurot Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohasest heitkogustega kauplemise süsteemist saadavast tulust ja 3 897 455 211 eurot laenuna.

(93) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 21d taotles Ungari 3. oktoobril 2023 eelmakset summas 919 593 786 eurot, mis moodustab 20 % taotletud rahastamisest. Sõltuvalt olemasolevatest vahenditest tuleks see eelmakse Ungarile kättesaadavaks teha komisjoni ja Ungari vahel määruse (EL) 2021/241 artikli 23 lõike 1 kohaselt sõlmitava lepingu („rahastamisleping“) ning kõnealuse määruse artikli 15 lõike 2 kohaselt sõlmitava lepingu („laenuleping“) jõustumise korral ja kooskõlas nende lepingutega.

(94) Nõukogu 15. detsembri 2022. aasta rakendusotsust ST 15447/2022 INIT; ST 15447/2022 ADD 1 Ungari taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta tuleks seepärast vastavalt muuta. Selguse huvides tuleks kõnealuse rakendusotsuse lisa täielikult asendada,

[6] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32–46).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Rakendusotsust (EL) ST 15447/2022 INIT; ST 15447/2022 ADD1 muudetakse järgmiselt.

1) Artikkel 1 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 1*

Taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmine

Ungari muudetud taaste- ja vastupidavuskavale määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõikes 3 sätestatud kriteeriumide alusel antud hinnang kiidetakse heaks. Taaste- ja vastupidavuskava kohased reformid ja investeerimisprojektid, taaste- ja vastupidavuskava seire ja rakendamise kord ja ajakava, sealhulgas asjakohased eesmärgid ja sihid ning laenu maksmisega seotud täiendavad eesmärgid ja sihid, kavandatud eesmärkide ja sihtide saavutamisega seotud asjakohased näitajad ning komisjonile vajalikele alusandmetele täieliku juurdepääsu andmise kord on esitatud käesoleva otsuse lisas.“

2) Artikli 2 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. Liit teeb Ungarile tagastamatu toetusena kättesaadavaks rahalise toetuse summas 6 511 661 435 eurot[7]. See toetus hõlmab järgmist:

(a) 4 639 429 967 eurot, mis on võimalik siduda juriidiliste kulukohustustega 31. detsembriks 2022;

(b) 1 171 717 750 eurot, mis on võimalik siduda juriidiliste kulukohustustega 1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2023;

(c) määruse (EL) 2021/241 artikli 21a lõike 6 kohaselt 700 513 718 eurot[8] üksnes kõnealuse määruse artiklis 21c osutatud meetmete jaoks, välja arvatud artikli 21c lõike 3 punktis a osutatud meetmed.

2. Komisjon teeb liidu rahalise toetuse Ungarile kättesaadavaks osamaksetena vastavalt käesoleva otsuse lisale.

Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 21d tehakse eelmaksena kättesaadavaks 140 102 744 eurot. Komisjon võib eelmakse teha kuni kahes osas.

Komisjon võib eel- ja osamaksed välja maksta ühes või mitmes osas. Osade suurus sõltub rahaliste vahendite kättesaadavusest.“

3) Lisatakse järgmine artikkel 2a:

„Artikkel 2a
Laenutoetus

1. Liit annab Ungarile laenu kuni 3 918 313 481 eurot. Komisjon teeb lõikes 1 osutatud laenutoetuse Ungarile kättesaadavaks osamaksetena vastavalt käesoleva otsuse lisale.

---

[7] See summa vastab rahaeraldise summale, mis jääb alles pärast seda, kui määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõikes 2 sätestatud kuludest on maha arvatud Ungari proportsionaalne osa, ning mis arvutatakse kõnealuse määruse artiklis 11 sätestatud metoodika kohaselt.

[8] See summa vastab rahaeraldise summale, mis jääb alles pärast seda, kui määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõikes 2 sätestatud kuludest on maha arvatud liikmesriigi proportsionaalne osa, ning mis arvutatakse kõnealuse määruse IVa lisas sätestatud metoodika kohaselt.

2. Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 21d tehakse eelmaksena kättesaadavaks 779 491 042 eurot. Komisjon võib eelmakse teha kuni kahes osas.

3. Komisjon võib eel- ja osamaksed välja maksta ühes või mitmes osas. Osade suurus sõltub rahaliste vahendite kättesaadavusest.

4. Lõikes 2 osutatud eelmakse tehakse laenulepingu jõustumise korral ja sellega kooskõlas. Eelmaksed tasaarvestatakse, arvates need proportsionaalselt maha osamaksetest.

5. Osamaksete tegemine vastavalt laenulepingule sõltub kättesaadavatest rahalistest vahenditest ja komisjoni otsusest, mis tehakse kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 24 selle kohta, et Ungari on rahuldavalt täitnud laenuga hõlmatud ning muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki rakendamisega seotud täiendavad eesmärgid ja sihid. Toetuse väljamaksmiseks peab Ungari olema täiendavad eesmärgid ja sihid täitnud hiljemalt 31. augustiks 2026.“

4) Lisa asendatakse käesoleva otsuse lisa tekstiga.

Artikkel 2
Adressaat

Käesolev otsus on adresseeritud Ungarile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja